

Repertoriumnummer 2023 / 7801
Datum van uitspraak 8 november 2023
Rolnummer 2023/AR/460

Uitgifte

Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
op € BUR	op € BUR	op € BUR

N° *106*

Niet registreerbaar

Tussenarrest
prejudiciële vragen

Hof van beroep Brussel

Sectie Marktenhof
19de kamer A

Arrest

Aangeboden op
Niet te registreren

COVER 01-00003565579-0001-0032-02-01-1

FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN, ondernemingsnummer 0308.357.159, met zetel te 1030 BRUSSEL, Koning Albert II-Laan 33 bus 1,

Verzoekster, hierna "**FOD FINANCIËN**",

vertegenwoordigd door Meester DEBUSSERE Frederic, Meester SOMERS Geert en Meester FITEN, advocaten allen kantoorhoudende te [adres]

tegen

GEGEVENSBESCHERMINGSAUTORITEIT, regulator, ondernemingsnummer 0694.679.950, met zetel te 1000 BRUSSEL, Drukpersstraat 35,

Verweerster, hierna "**Gegevensbeschermingsautoriteit**", "**GBA**" of "**Geschillenkamer**",

vertegenwoordigd door Meester Buggenhout Claire, advocaat loco mr. ROETS Joos, advocaat met kantoorhoudende te [adres]

***

Gelet op de procedurestukken :

- de beslissing van 28 maart 2023 van de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans en tot vastlegging van de conclusiekalender om in het Frans conclusies in te dienen (hierna de "**Bestreden Beslissing**");
- het verzoekschrift tot hoger beroep tegen de voorgaande beslissing zoals neergelegd op de griffie van het hof door FOD FINANCIËN op 11 april 2023 ;
- de syntheseconclusie van FOD FINANCIËN zoals neergelegd op 10 juli 2023 ;
- de conclusies van de GBA zoals neergelegd op 20 september 2023 ;

Gehoord de advocaten van partijen ter openbare terechtzitting van 4 oktober 2023 waarna de zaak in beraad werd genomen voor uitspraak op 8 november 2023.

I. Feiten en procedurele voorgaanden

Het Marktenhof verwijst hierna chronologisch naar de relevante stukken uit het administratief dossier van de GBA.

1. Op 23 maart 2022 diende Mevrouw X (hierna “*klaagster*”) in het Nederlands een klacht in bij de GBA in het kader van een verwerking van persoonsgegevens door Verzoekster, fungerend als verwerkingsverantwoordelijke. Volgens klagster zou FOD FINANCIEN haar *meermaals en foutief* hebben gekwalificeerd als bestuurder in een brief en zou FOD FINANCIEN bovendien, ondanks het toezenden van een aangetekende zending en mail door klagster, geen tijdig gevolg hebben gegeven aan het verzoek tot uitoefening van recht van inzage en kopie van persoonsgegevens door klagster.
2. Op 29 maart 2022 oordeelde de eerstelijnsdienst van de GBA in het Nederlands dat de klacht ontvankelijk was en droeg zij het dossier voor verder gevolg over aan de Geschillenkamer van de GBA.
3. Op 19 april 2022 nam de Geschillenkamer van de GBA in het Nederlands de beslissing, in het kader van de zogenaamde ‘light procedure’ conform artikel 95 WOG, dat de klacht op basis van de gegevens bijgebracht door de klager *prima facie* gegrond was (beslissing nr. 59/2022).¹ De Geschillenkamer beval FOD FINANCIEN onder meer te voldoen aan het verzoek tot inzage en kopie van klagster, tenzij FOD FINANCIEN zou verzoeken om de zaak voort te zetten voor een behandeling ten gronde overeenkomstig de artikelen 98 e.v. WOG.
4. De FOD FINANCIEN bevestigde op 2 mei 2022 in het Nederlands aan de Geschillenkamer dat zij de klacht en de bijlagen erbij goed ontvangen had.
5. Per brief van 9 juni 2022 meldden de raadslieden van de FOD FINANCIEN in het Nederlands hun tussenkomst aan de GBA.
6. Per aangetekend schrijven van 8 december 2022 stuurde de Geschillenkamer van de GBA aan de klagster, aan de FOD FINANCIEN en aan de raadslieden de conclusiekalender door met daarin de volgende passage :

In overeenstemming met het talenbeleid gehanteerd door de Geschillenkamer zal de procedure worden gevoerd in het Nederlands¹. Indien een verweerder een met redenen omkleed bezwaar tegen het gebruik van deze taal wenst te maken, kan hij dit doen binnen een termijn van 14 dagen na de verzending van deze brief, bij voorkeur via litigationchamber@gapd-gba.be of via de contactgegevens die zich bovenaan deze brief bevinden.

---

¹ Conform artikel 95, §1, 5° WOG.

7. Per brief van 9 december 2022 laat de raadsman van klagster weten dat hij opgevolgd wordt door een advocaat met kabinet in [Franstalige plaats].
8. Er volgt briefwisseling over de verlenging van de conclusietermijnen in het Nederlands. Op 19 december 2022 schrijft de klagster als volgt naar de GBA :

*« Geachte,
Bij deze bevestig ik u dat ik uw brief dd 12 december 2022 in goede orde ontvangen heb. Omwille van praktische redenen en het feit dat mr V, die de conclusies zal opstellen, Franstalig is, wil ik graag vragen om de procedure in het Frans te mogen voeren. Hopelijk kan u hieraan tegemoet komen. »*

9. Per e-mail van 22 december 2022 liet de Geschillenkamer in het Frans weten aan de klagster en aan de vermeende inbreukmakende partij, zijnde FOD FINANCIEN, dat zij had beslist om op verzoek van klagster de proceduretaal te veranderen naar het Frans :

*« Suite à la demande ci-dessous de Maître X du 19 décembre dernier, la Chambre Contentieuse confirme que la procédure se déroule en français, conformément à la note relative à la politique linguistique de la Chambre Contentieuse.
https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/note-relative-a-la-politique-linguistique-de-lachambre-contentieuse_dfr /*

D

vrij vertaald in het Nederlands :

« Naar aanleiding van het verzoek van Meester X van 19 december jl. bevestigt de Geschillenkamer dat de procedure in het Frans zal worden gevoerd, overeenkomstig de nota inzake het taalbeleid van de Geschillenkamer. »

10. Op 30 december 2022 verzette FOD FINANCIEN zich tegen deze beslissing van de Geschillenkamer. In een gemotiveerde beslissing van 27 januari 2023 besliste de Geschillenkamer echter om vast te houden aan de wijziging van de proceduretaal.
11. Op 1 februari 2023 stuurde de Geschillenkamer van de GBA in het Frans een kennisgeving aan de FOD FINANCIEN, waarbij zij de conclusietermijn voor FOD FINANCIEN bepaalde op 15 maart 2023.
12. Op 13 februari 2023 legde Verzoekster een verzoekschrift tot hoger beroep neer ter griffie van het hof van beroep (sectie Marktenhof) en vorderde zij de opschorting van de uitvoerbaarheid bij voorraad van de beslissing van de Geschillenkamer van 1 februari 2023 (dossier zoals gekend bij het hof onder het nummer 2023/AR/184).

13. Het Marktenhof deed uitspraak bij tussenarrest op 8 maart 2023 en schorste daarbij de tenuitvoerlegging van de beslissing van de Geschillenkamer *met onmiddellijke ingang gedurende een periode die loopt tot en met de veertiende dag die volgt op het (tussen)arrest van het Marktenhof waarbij uitspraak wordt gedaan over de problematiek van de toepassing van de taalwet*. Het overige werd aangehouden door het Hof.
14. Per schrijven van 28 maart 2023 gaf de Geschillenkamer de partijen te kennen dat zij de initiële bestreden beslissing introk, de beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans zou handhaven en de FOD FINANCIEN opnieuw beval een conclusie in het Frans in te dienen op 8 mei 2023. Zij deed dit in de volgende bewoordingen:

Geachte,

De Geschillenkamer stelt u bij deze in kennis van het feit dat, rekening houdend met het schorsingsarrest van het Marktenhof d.d. 8 maart 2023, de Geschillenkamer overgaat tot de intrekking van haar beslissing om als proceduretaal het Frans te hanteren zoals vastgelegd in de beslissing van 1 februari 2023 waarin de conclusiekalender werd bepaald, alsmede tot intrekking van alle voorgaande communicatie uitgaande van de Geschillenkamer omtrent de proceduretaal, inzonderheid de brieven d.d. 22 december 2022 en 27 januari 2023. Huidig schrijven strekt er, in de eerste plaats, toe de procedure ten gronde te hernemen vanaf 19 december 2022, datum waarop de klaagster heeft verzocht om de procedure ten gronde in het Frans te voeren.

Naast de beslissing tot intrekking van de voormelde beslissingen en communicatie, wordt met dit schrijven een nieuwe beslissing genomen om de procedure ten gronde te hernemen. Deze nieuwe beslissing houdt in dat de procedure voor de Geschillenkamer in het Frans zal worden gevoerd, en dat tevens een nieuwe conclusiekalender wordt vastgesteld. Gelet op de specifieke achtergrond van deze zaak wordt van de onderhavige brief tevens kopie in het Nederlands verstrekt.

Aangaande de procedure, in het bijzonder voor wat betreft het gebruik van de proceduretaal, laat de Geschillenkamer onderstaande overwegingen gelden. De Geschillenkamer houdt hierbij rekening met het schorsingsarrest van het Marktenhof d.d. 8 maart 2023 en met de argumenten omtrent de proceduretaal die reeds werden opgeworpen door de partijen in dit dossier.

Overeenkomstig artikel 30 Gw2. heeft de wetgever voor de Gegevensbeschermingsautoriteit in een specifieke regeling inzake taalgebruik voorzien in artikel 573 van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna WOG). Op basis van de voorbereidende werken met betrekking tot voormelde bepaling dient te worden gesteld dat de wetgever in een flexibel regime heeft willen voorzien gelet op de specifieke eigenheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit, die wordt vergeleken met de Mededingingsautoriteit. De wetgever heeft aldus uitdrukkelijk de noodzaak erkend om, in afwijking van de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken, in een bijzondere taalregeling te voorzien, die is aangepast aan de specifieke noden van de Gegevensbeschermingsautoriteit, waarbij twee of meerdere partijen betrokken zijn in een tegensprekelijke procedure voor de Geschillenkamer.

Anders oordelen, zou er immers toe leiden dat enkel kan worden teruggegrepen naar de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken, maar de vraag die zich dan meteen stelt, is welke bepaling uit die wetten dan zou moeten worden toegepast op onderhavige procedure voor de Geschillenkamer. De enige bepaling die lijkt van toepassing te zijn, zo blijkt uit de argumentatie van de verweerder, zou dan artikel 41 betreffen. Deze bepaling viseert echter enkel de directe relatie van een private partij tot een centrale dienst, en voorziet geenszins een regeling inzake taalgebruik voor de onderlinge verhouding tussen twee partijen die zijn betrokken in een geschillenprocedure voor een centrale dienst, terwijl nu net een taalregeling nodig is voor deze relatie waarbij minstens twee partijen en de Geschillenkamer zijn betrokken. Voormeld artikel 41 bevat dergelijke taalregeling niet en kan dus eenvoudigweg niet worden toegepast in de praktijk.

In zoverre artikel 41, § 1, van de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken wel toepasbaar is op de directe (één-op-één-)relatie tussen de particuliere klaagster en de verweerder, of op de directe relatie tussen de klaagster en de Geschillenkamer, houdt de Geschillenkamer in casu evenwel hoe dan ook rekening met de in die wetsbepaling vervatte taalregeling om 'de behoeften van de zaak' te bepalen overeenkomstig artikel 57 WOG. Deze taalregeling houdt in dat de centrale dienst in de relatie

met de particulier in beginsel gebruik moet maken van de taal waarvan de betrokkene zich heeft bediend. Voor zover als nodig, wordt hierbij ook nog aangestipt dat artikel 41, § 1, van de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken niet verhindert dat een particulier zijn initiële taalkeuze wijzigt in geval deze zich van een andere taal wenst te bedienen. In casu heeft de klaagster bij het begin van de behandeling ten gronde overeenkomstig artikel 98 WOG een uitdrukkelijke keuze gemaakt voor het gebruik van het Frans, ook al had zij de klacht zelf in het Nederlands opgesteld en had de Geschillenkamer op grond van artikel 95 WOG een eerste prima facie beoordeling in het Nederlands gemaakt.

Het is hierbij relevant te vermelden dat de zogenaamde 'light' procedure op grond van artikel 95 WOG, ingevolge dewelke de Geschillenkamer de prima facie beslissing 58/2022 van 19 april 2022 heeft genomen, is te onderscheiden van de procedure op grond van artikel 98 WOG, waarbij de klacht ten gronde wordt behandeld in het kader van een tegensprekelijke procedure. Het is pas op het ogenblik dat de procedure op grond van artikel 98 WOG wordt aangevat dat de verwerkingsverantwoordelijke als zijnde verweerder in de procedure wordt betrokken. Op dat ogenblik kunnen alle partijen hun argumenten laten gelden omtrent de proceduretaal, om hun recht op verdediging te waarborgen. Dit is in casu de mogelijkheid waarvan de klaagster op 19 december 2022 gebruik heeft gemaakt, waarbij de procedure ten gronde met de kennisgeving ervan aan partijen zich bevindt in de beginfase en de verweerder voor het eerst is betrokken. Ook de verweerder heeft in casu een gemotiveerd bezwaar ingediend omtrent de proceduretaal alvorens de klacht ten gronde wordt behandeld.

Aldus is voorliggend dossier volstrekt anders te beoordelen dan de zaak die aanleiding gaf tot het arrest van 7 juli 2021 (2021/AR/320) waarbij de verweerder reeds betrokken was in het onderzoek van de Inspectiedienst en de taalkeuze reeds in die behandelingsfase diende te worden opgeworpen door de verweerder, door wie pas in een latere fase van de procedure – na het afsluiten van het onderzoek door de Inspectiedienst – werd opgeworpen dat de gehanteerde proceduretaal een probleem vormde. In die zin oordeelde het Marktenhof dat het verzoek van de verweerder tot wijziging van proceduretaal geen wettelijke basis had en ook als dilatoir diende te worden beschouwd. In voorliggend geval dient de tegensprekelijke procedure evenwel nog aan te vatten en kan geenszins worden opgeworpen dat de klaagster laattijdig haar taalkeuze zou hebben bekendgemaakt aan de tegenpartij, maar daarentegen dit wel deed meteen bij aanvang van de procedure ten gronde. Het is duidelijk dat het voorliggend dossier een volledig andere beoordeling vergt en niet kan worden gelijkgesteld met het procedurele verloop in de betreffende zaak waarover het Marktenhof uitspraak deed.

De Geschillenkamer neemt de feitelijke elementen aanwezig in het dossier en de argumenten opgeworpen door de partijen in aanmerking, waarbij artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie primeert bij de belangenafweging tussen partijen. Volgende elementen worden hierbij in overweging genomen:

- De verweerder is een federale publieke autoriteit gelegen in Brussel en waarvan de werkring het ganse land bestrijkt. Aldus is zij overeenkomstig de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken in staat zich van de drie officiële landstalen te bedienen. Haar rechten van verdediging worden derhalve ten volle gewaarborgd indien de taal van de procedure ten gronde voor de Geschillenkamer het Frans is, nu het gaat om een officiële landstaal.
- De klaagster is een natuurlijke persoon die haar klacht overeenkomstig artikel 60 WOG in één van de officiële landstalen mag indienen, naar keuze. Zij heeft haar klacht in het Nederlands ingediend. Nergens in de WOG of in de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken is evenwel bepaald dat een klager niet zou mogen verzoeken om een andere taal te mogen gebruiken dan de taal van de klacht, met name bij de aanvang van de procedure ten gronde voor de Geschillenkamer, zoals in casu is gebeurd. Ter zake dient te worden herinnerd aan artikel 30 van de Grondwet, dat de taalvrijheid – in het bijzonder van de bestuurden – vooropstelt.
- De klaagster is woonachtig in [Franstalige plaats], een gemeente in de Belgische provincie Luxemburg, waar het Frans als taal van het taalgebied wordt gehanteerd.
- De verweerder is er als Federale Overheidsdienst evident toe gehouden de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken te respecteren. Die wetten bepalen niets specifiek over de betrekkingen tussen twee centrale diensten onderling. Wel bepalen die wetten dat een centrale dienst, in haar betrekkingen met particulieren, gebruik dient te maken van de officiële landstaal waarvan de betrokkenen zich hebben bediend (art. 41, § 1). Aldus dient de FOD Financiën, overeenkomstig die taalregeling, gunstig gevolg te verlenen aan het verzoek van klaagster om door haar in het Frans te worden bediend.

• Indien een centrale dienst die als verweerder optreedt voor de Geschillenkamer in een procedure geïnitieerd door een particulier zou mogen weigeren de taal te gebruiken die zij overeenkomstig artikel 41, § 1, van de voornoemde taalwetten verplicht zou zijn te gebruiken in een directe relatie tot diezelfde particulier, zonder dat de verweerder hiervoor redenen kan aanhalen die verband houden met diens rechten van verdediging of met andere zwaarwichtige belangen, dan zou dit de taalrechten die de particulier geniet onder de voornoemde taalwetten dreigen uit te hollen en de deur openzetten voor misbruik.

• De praktische redenen waarnaar de klagster verwijst om een verzoek tot taalwijziging in te dienen, blijken duidelijk uit de feitelijke elementen aanwezig in het dossier, zoals hierboven vermeld. De wijziging van raadsman (die Franstalig is), vormt geen doorslaggevend element bij de beoordeling door de Geschillenkamer van het verzoek tot wijziging van de proceduretaal naar het Frans, hetwelk echter niet wegneemt dat dit in het belang kan zijn van de procedurele rechten van de klagster, gelet op de concrete feitelijkeheden in het dossier.

Rekening houdend met alle hiervoor vermelde elementen, is de Geschillenkamer dan ook van oordeel dat de belangenafweging doorslaat in het voordeel van de klager en dat, rekening houdend met de behoeften van de concrete zaak, gunstig gevolg dient te worden gegeven aan het verzoek van de klagster om de proceduretaal te wijzigen naar het Frans.

Omtrent de inhoud van dit dossier stelt de Geschillenkamer de partijen in kennis van het feit dat een klacht die op 29 maart 2022 ontvankelijk werd verklaard door de Eerstelijnsdienst en aan de Geschillenkamer werd overgemaakt⁶, een dossier werd aanhangig gemaakt waaromtrent zij heeft beslist dat het gereed is voor behandeling ten gronde⁷. De Geschillenkamer stelt immers vast dat de verwerkingsverantwoordelijke naar aanleiding van beslissing 58/2022 van 19 april 2022 (zie bijlage) verzoekt om een behandeling ten gronde overeenkomstig artikel 98 e.v. WOG. Dit betekent dat de partijen nu verweermiddelen mogen indienen. Op basis van de stukken in het dossier, met inbegrip van het klachtenformulier, stelt de Geschillenkamer vast dat de reikwijdte van deze zaak betrekking heeft op de volgende vermeende inbreuken door de verweerder: Het voorwerp van de klacht betreft de uitoefening van het recht van inzage door de klager zonder dat zij hierop enige reactie ontving vanwege de verwerkingsverantwoordelijke binnen de termijn van één maand (artikel 12.3 AVG). Evenmin ontving zij een kennisgeving van de verlenging van die termijn (artikel 12.4 AVG). Afgezien van de ontvangstbevestiging door de verwerkingsverantwoordelijke van het verzoek tot inzage vanwege de klager, bleef het verzoek volledig onbeantwoord. Door geen gevolg te geven aan het verzoek tot inzage van de klager, kan worden opgeworpen dat de verwerkingsverantwoordelijke heeft gehandeld in strijd met artikel 12.3 en 12.4 AVG, alsook artikel 15.1 AVG juncto artikel 11/1. § 3 van de wet van 3 augustus 2012 houdende bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de Federale Overheidsdienst financiën in het kader van zijn opdrachten, zoals gewijzigd door de wet van 5 september 2018.

Bijgevoegd vindt u een kopie van de klacht, alsmede een inventaris van de stukken in dit dossier. Hieronder wordt beschreven van welke mogelijkheden u in de verdere procedure gebruik kan maken:

1. U wordt vooreerst verzocht de ontvangst van deze brief onverwijld per kerende te bevestigen. Deze bevestiging kan per e-mail naar litigationchamber@apd-gba.be en naar de andere partijen gestuurd worden. Tevens vestigen wij uw aandacht erop dat een per e-mail verzonden ontvangstbevestiging betekent dat u instemt met de voortzetting van de uitwisseling langs elektronische weg. Indien u de uitwisselingen per post wenst te laten doorgaan, moet uw ontvangstbewijs per papieren post worden gestuurd naar Gegevensbeschermingsautoriteit, Geschillenkamer, Drukpersstraat 35, 1000 Brussel, België, alsmede naar de andere partijen.

2. Indien u gebruik wenst te maken van de mogelijkheid tot het raadplegen en het kopiëren van het dossier, dient u zich te wenden tot het secretariaat van de Geschillenkamer, bij voorkeur via litigationchamber@apd-gba.be of via de contactgegevens die zich bovenaan deze brief bevinden, teneinde een afspraak vast te leggen.

Indien om een kopie van het dossier wordt verzocht, worden u de stukken zo mogelijk elektronisch of anders per gewone post bezorgd, tenzij u deze zou wensen af te halen ter plaatse bij het secretariaat van de Geschillenkamer.

3. Indien u verweermiddelen wil indienen, deelt u dit — bij voorkeur elektronisch, overeenkomstig punt 1 — mee aan het secretariaat van de Geschillenkamer en handelt u vervolgens overeenkomstig de conclusietermijnen zoals hierna bepaald:

▪ Uiterste datum voor ontvangst van de conclusie van antwoord van de FOD Financiën (verweerder): maandag 8 mei 2023

▪ *Uiterste datum voor ontvangst van de conclusie van repliek van mevrouw X (klager): maandag 29 mei 2023*

▪ *Uiterste datum voor ontvangst van de conclusie van dupliek van de FOD Financiën (verweerder): maandag 19 juni 2023*

Elk van de partijen dient zijn conclusie gelijktijdig over te maken aan zowel het secretariaat van de Geschillenkamer, als de andere partij, en zich het bewijs van deze verzending voor te behouden.

4. Indien u wil worden gehoord, richt u dit verzoek — bij voorkeur elektronisch, overeenkomstig punt 1 — aan het secretariaat van de Geschillenkamer, met vermelding van uw naam en hoedanigheid, evenals de referentie van het dossier. Het secretariaat van de Geschillenkamer brengt hiervan alle betrokken partijen en de aangewezen leden van de Geschillenkamer op de hoogte.

5. Indien u stukken bij het dossier wil voegen, dan deelt u deze — bij voorkeur elektronisch overeenkomstig punt 1 — mee aan de andere partij en worden deze tegelijkertijd neergelegd bij het secretariaat van de Geschillenkamer binnen de hierboven vastgelegde conclusietermijnen. Na het verstrijken van deze conclusietermijnen kan de Geschillenkamer weigeren om nieuwe stukken in overweging te nemen.

Zodra de procedure is doorlopen, zal de Geschillenkamer overgaan tot het nemen van een beslissing ten gronde waarbij zij beschikt over de mogelijkheden zoals bepaald in art. 100 WOG. Ten slotte verwijst de Geschillenkamer naar het door het Marktenhof ingenomen standpunt dat elke wijze van besluitvorming van de Geschillenkamer waardoor de rechtspositie van een persoon (rechtspersoon of fysieke persoon) kan worden beïnvloed, beroepbaar is voor het Marktenhof.

Zonder deze visie te onderschrijven, neemt de Geschillenkamer daar nota van en verwijst zij naar artikel 108 WOG.

(hierna “de Bestreden Beslissing”)

15. Het is tegen de Bestreden Beslissing dat Verzoekster op 11 april 2023 onderhavig verzoek tot verhaal indiende bij het Marktenhof. Op 25 april 2023 ging de GBA akkoord om de conclusietermijnen voorlopig op te schorten in deze procedure die nog steeds hangt voor de Geschillenkamer.

II. Aanspraken van de partijen

16.

FOD FINANCIEN vraagt het Marktenhof :

Bij tussenarrest :

- *Het beroep ontvankelijk te verklaren;*
- *Aan het Grondwettelijk Hof de volgende prejudiciële vraag te stellen :*

“Schendt artikel 57 van de wet van 3 december 201[7] tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit artikel 30 van de Grondwet, in zoverre het bepalen van het taalgebruik in procedures voor de Gegevensbeschermingsautoriteit (zoals het bepalen van de behoeften die eigen zijn aan een zaak, welke behoeften in rekening gebracht worden, volgens welke criteria behoeften ten opzichte van elkaar afgewogen worden, het bepalen van een beleid over taalgebruik, enz.) overlaat aan de Gegevensbeschermingsautoriteit zelf ?”

Bij eindarrest na verdere instaatstelling :

- *Het beroep gegrond te verklaren;*
- *De bestreden beslissing te vernietigen;*
- *De GBA te bevelen de procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal;*
- *De GBA te veroordelen tot de kosten van het geding, daarin inbegrepen het rolrecht, de betekeningskosten en de rechtsplegingsvergoeding, deze laatste (1) in hoofdorde ex aequo et bono begroot op 10.000,00 EUR of een ander door Uw Hof te bepalen verhoogd bedrag, en (2) in ondergeschikte orde begroot op het geïndexeerd basisbedrag voor niet in geld waardeerbare zaken thans gelijk aan 1.800,00 EUR, dit alles meer de gerechtelijke intresten gelijk aan de wettelijke intrestvoet vanaf de dag van indiening van het verzoekschrift tot beroep tot de dag van algehele betaling.*

17.

De **GBA** vordert :

- *In hoofdorde, te verklaren dat Uw Hof niet over de vereiste rechtsmacht beschikt;*
- *In ondergeschikte orde, te verklaren dat de vordering van de FOD Financiën niet ontvankelijk, minstens ongegrond is en het beroep te verwerpen;*
- *In meer ondergeschikte orde, de volgende prejudiciële vraag te richten aan het Grondwettelijk Hof:*

“Schendt artikel 57 van de Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit artikel 30 van de Grondwet, in de interpretatie dat deze wetsbepaling afwijkt van de wetten van 18 juli 1966 ‘op het gebruik van de talen in bestuurszaken’ en de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit toelaat om in individuele dossiers discretionair het gebruik van één taal op te leggen voor de procedure, in zoverre daarbij rekening wordt gehouden met de behoeften die eigen zijn aan de zaak, met inbegrip van de rechten van verdediging?”

- *Hoe dan ook, de FOD Financiën te veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van het geïndexeerde basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding voor niet in geld waardeerbare vorderingen, aan de zijde van de GBA begroot op 1.800 EUR.*

In ondergeschikte orde, de rechtsplegingsvergoeding aan de zijde van de FOD Financiën maximaal te begroten op het geïndexeerde basisbedrag voor niet in geld waardeerbare vorderingen, thans begroot op 1.800,00 euro.

III. Middelen aangevoerd door de partijen

18.

FOD FINANCIEN beroept zich op de volgende middelen :

EERSTE MIDDEL : De GBA's bewering dat Uw Hof geen rechtsmacht zou hebben om dit beroep te behandelen omdat het beroep gericht is tegen een beslissing over de taal waarin de procedure voor de Geschillenkamer gevoerd moet worden, is ongegrond. Het gaat immers om een besluitvorming die de subjectieve rechten of de rechtspositie van de partijen beïnvloedt of raakt en is dus een beslissing in de zin van artikel 108, §1 WOG. Deze uitlegging van het begrip "beslissing" in artikel 108, §1 WOG is geen schending van het Unierechtelijk doeltreffendheidsbeginsel en gelijkwaardigheidsbeginsel.

TWEEDE MIDDEL : De GBA's bewering dat het beroep niet ontvankelijk zou zijn bij gebrek aan legitiem belang van de FOD Financiën, is ongegrond. De FOD Financiën beweert immers houder te zijn van het subjectief recht om zich in haar conclusies en pleidooien in de procedure voor de Geschillenkamer te bedienen van het Nederlands en dat de Geschillenkamer een beslissing in het Nederlands neemt. Het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat een partij aanvoert, houdt geen verband met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering. In elk geval moet de FOD Financiën sowieso geen belangenschade aantonen, aangezien zij de vernietiging van de bestreden beslissing vordert op grond van artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken. Dit artikel is immers van openbare orde, de nietigheid is dus absoluut en de rechter is verplicht om de nietigheid desnoods ambtshalve in te roepen, zelfs als er geen belangenschade is.

DERDE MIDDEL : Artikel 57 WOG kan voor de Geschillenkamer geen wettige basis zijn om een proceduretaal te bepalen of te wijzigen. Artikel 57 WOG is immers een ongrondwettelijke wetsbepaling want ze is in strijd met artikel 30 Gw. Artikel 57 WOG delegeert het regelen van het taalgebruik van de GBA immers aan de GBA, terwijl artikel 30 Gw. de wetgever verbiedt om het bepalen van regels over het taalgebruik te delegeren aan een administratieve overheid. Het taalgebruik in procedures voor de Geschillenkamer wordt dan ook niet geregeld door artikel 57 WOG maar door de Wet Taalgebruik Bestuurszaken. Wanneer een partij met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, en a fortiori wanneer zij haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft, betekent dit dat zij overeenkomstig artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken het Nederlands als proceduretaal aanvaard heeft. Wanneer een klager meent dat hij het Nederlands niet machtig is, moet hij zijn klacht maar niet in het Nederlands indienen. Aangezien de klaagster haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft en met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, heeft zij het Nederlands als proceduretaal aanvaard. Aangezien de bestreden beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken schendt, moet zij overeenkomstig artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken

vernietigd worden. Zij moet ook vernietigd worden wegens schending van de materiële motiveringsplicht, aangezien de motivering dat de Geschillenkamer de proceduretaal zou kunnen bepalen op grond van artikel 57 WOG aan de hand van een belangenafweging en dat de GBA niet onderworpen zou zijn aan artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken, onjuist en dus ondeugdelijk is. Tevens moet de GBA bevolen worden om de procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal. Aangezien de vraag naar de verenigbaarheid van artikel 57 WOG met artikel 30 Gw. door het Grondwettelijk Hof beslecht moet worden, verzoekt de FOD Financiën om hieromtrent aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, met name : “Schendt artikel 57 van de wet van 3 december 201 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit artikel 30 van de Grondwet, in zoverre het het bepalen van het taalgebruik in procedures voor de Gegevensbeschermingsautoriteit (zoals het bepalen van de behoeften die eigen zijn aan een zaak, welke behoeften in rekening gebracht worden, volgens welke criteria behoeften ten opzichte van elkaar afgewogen worden, het bepalen van een beleid over taalgebruik, enz.) overlaat aan de Gegevensbeschermingsautoriteit zelf ?”.

VIERDE MIDDEL : Zelfs indien artikel 57 WOG toch niet in strijd zou zijn met artikel 30 Gw. (quod non), dan nog geldt artikel 57 WOG enkel voor het taalgebruik in het kader van de onderzoeks- en controlebevoegdheden van de Inspectiedienst maar niet voor het taalgebruik van de Geschillenkamer. Bijgevolg wordt het taalgebruik van de Geschillenkamer geregeld door de Wet Taalgebruik Bestuurszaken. Wanneer een partij met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, en a fortiori wanneer zij haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft, betekent dit dat zij overeenkomstig artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken het Nederlands als proceduretaal aanvaard heeft. Wanneer een klager meent dat hij het Nederlands niet machtig is, moet hij zijn klacht maar niet in het Nederlands indienen. Aangezien de klaagster haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft en met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, heeft zij het Nederlands als proceduretaal aanvaard. Aangezien de bestreden beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken schendt, moet zij overeenkomstig artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken vernietigd worden. Zij moet ook vernietigd worden wegens schending van de materiële motiveringsplicht, aangezien de motivering dat de GBA niet onderworpen zou zijn aan artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken, onjuist en dus ondeugdelijk is. Tevens moet de GBA bevolen worden om de procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal. (ondergeschikt t.o.v. het vorige middel).

VIJFDE MIDDEL : Zelfs indien artikel 57 WOG toch niet in strijd zou zijn met artikel 30 Gw. en ook het taalgebruik van de Geschillenkamer ten aanzien van de partijen zou regelen (quod non), dan nog zijn de door de Geschillenkamer in de bestreden beslissing gehanteerde taalregels of belangenafwegingscriteria om de proceduretaal te bepalen, onwettelijk en niet

tegenstelbaar aan rechtsonderhorigen, zoals in casu de FOD Financiën. Overeenkomstig artikel 33, §2 WOG moet alles wat betreft de werkwijze van de Geschillenkamer, dus ook de taalregels of belangenafwegingscriteria die zij hanteert, immers bepaald worden in het reglement van interne orde van de GBA. Dit is echter niet het geval. De ingeroepen belangenafwegingscriteria staan immers enkel en voor het eerst vermeld in de bestreden beslissing van 28 maart 2023. Bijgevolg wordt het taalgebruik van de Geschillenkamer geregeld door de Wet Taalgebruik Bestuurszaken. Wanneer een partij met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, en a fortiori wanneer zij haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft, betekent dit dat zij overeenkomstig artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken het Nederlands als proceduretaal aanvaard heeft. Wanneer een klager meent dat hij het Nederlands niet machtig is, moet hij zijn klacht maar niet in het Nederlands indienen. Aangezien de klaagster haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft en met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, heeft zij het Nederlands als proceduretaal aanvaard. Aangezien de bestreden beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken schendt, moet zij overeenkomstig artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken vernietigd worden. Zij moet ook vernietigd worden wegens schending van de materiële motiveringsplicht, aangezien de motivering dat de GBA niet onderworpen zou zijn aan artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken, onjuist en dus ondeugdelijk is. Tevens moet de GBA bevolen worden om de procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal. (ondergeschikt t.o.v. het vorige middel).

ZESDE MIDDEL : Zelfs indien artikel 57 WOG toch niet in strijd zou zijn met artikel 30 Gw., dit artikel ook het taalgebruik van de Geschillenkamer ten aanzien van de partijen zou regelen, en de GBA taalregels of belangenafwegingsregels voor het bepalen van de proceduretaal van de Geschillenkamer zou kunnen vaststellen of toepassen zonder dat die in het reglement van interne orde vastgelegd zijn (quod non), dan nog moet de bestreden beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans vernietigd worden, aangezien zij de nota talenbeleid van de Geschillenkamer, het legaliteitsbeginsel, de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel schendt. De ingeroepen motieven om de proceduretaal te wijzigen van het Frans naar het Nederlands zijn immers in strijd met de nota talenbeleid. De nota talenbeleid van de Geschillenkamer bepaalt immers dat de proceduretaal vastgelegd wordt bij de aanhangigmaking bij de Geschillenkamer en dit is reeds gebeurd op 29 maart 2022 en in elk geval uiterlijk op 19 april 2022 (datum van de tussentijdse beslissing 59/2022), zodat de proceduretaal nadien niet meer gewijzigd kan worden. Bovendien behoren de door de klaagster ingeroepen redenen niet tot de in de nota talenbeleid vermelde toegelaten criteria voor een geldig gemotiveerd bezwaar tegen het gebruik van een bepaalde proceduretaal maar besliste de Geschillenkamer niettemin om de proceduretaal te wijzigen. Daarenboven riep de Geschillenkamer zelfs bezwaarcriteria in die de klaagster zelf niet ingeroepen had en waarover zij de FOD Financiën zelfs niet eens standpunt heeft laten innemen. Tevens moet de GBA bevolen worden om de

procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal. (ondergeschikt t.o.v. het vorige middel).

ZEVENDE MIDDEL : Zelfs indien artikel 57 WOG toch niet in strijd zou zijn met artikel 30 Gw., dit artikel ook het taalgebruik van de Geschillenkamer ten aanzien van de partijen zou regelen, de GBA taalregels of belangenafwegingsregels voor het bepalen van de proceduretaal van de Geschillenkamer zou kunnen vaststellen of toepassen zonder dat die in het reglement van interne orde vastgelegd zijn (quod non), dan nog schendt de bestreden beslissing het rechtszekerheidsbeginsel. Dit beginsel vereist immers dat àlle toegelaten (belangenafwegings)criteria op voorhand door de rechtsonderhorigen gekend zijn, dat de Geschillenkamer geen andere (belangenafwegings)criteria mag inroepen dan deze die op voorhand schriftelijk vastgelegd zijn, dat die criteria voldoende specifiek geformuleerd zijn, en dat de Geschillenkamer zich enkel mag baseren op dergelijke criteria die ingeroepen worden door de partij die het bezwaar maakt. De bestreden beslissing roept immers (belangenafwegings)criteria in die niet op voorhand door de FOD Financiën gekend waren, die ook niet op voorhand schriftelijk vastgelegd geweest zijn, en die niet voldoende specifiek geformuleerd zijn, en (belangenafwegings)criteria die niet eens ingeroepen zijn door de klagster. Bijgevolg heeft de bestreden beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans een ongeldige basis en moet zij vernietigd worden. Tevens moet de GBA bevolen worden om de procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal. (ondergeschikt t.o.v. het vorige middel).

ACHTSTE MIDDEL : Als de in het ongelijk gestelde partij moet de GBA veroordeeld worden tot de rechtsplegingsvergoeding. In hoofdorde vordert de FOD Financiën een verhoogde rechtsplegingsvergoeding wegens het kennelijk onredelijk karakter van de situatie en de complexiteit van de zaak ex aequo et bono begroot op 10.000,00 EUR of een ander door Uw Hof te bepalen verhoogd bedrag. De Geschillenkamer vond er immers niet beter op dan op 28 maart 2023, de dag vóór de GBA's conclusietermijn van 29 maart 2023 in procedure 2023/AR/184, (1) haar eerdere beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans in te trekken, (2) die beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans echter opnieuw te handhaven op basis van grotendeels dezelfde motivering, en (3) de FOD Financiën opnieuw te verplichten om op korte termijn, zijnde 8 mei 2023, een conclusie in het Frans in te dienen zonder een uitspraak van Uw Hof over de proceduretaal af te wachten. Aangezien de Geschillenkamer maar al te goed weet dat de FOD Financiën het er niet mee eens is dat de proceduretaal veranderd wordt van het Nederlands naar het Frans en dat de FOD Financiën niet wil concluderen in het Frans vooraleer Uw Hof zich over de proceduretaal uitgesproken heeft, heeft zij de FOD Financiën er op die manier toe verplicht om opnieuw een beroepsprocedure in te stellen. Dit jaagt de FOD Financiën op bijkomende kosten en verzwaart onnodig de agenda van de FOD Financiën en Uw Hof. De complexiteit van de zaak blijkt uit de aard en omvang van de middelen en

argumenten en uit de veelheid aan rechtsvragen in het verzoekschrift tot beroep. In ondergeschikte orde vordert de FOD Financiën het geïndexeerd basisbedrag voor niet in geld waardeerbare zaken dat van toepassing is sinds 1 november 2022, zijnde 1.800,00 EUR.

19.

De **GBA** stelt daarentegen :

EERSTE VERWEERMIDDEL : Het beroep is niet ontvankelijk bij gebrek aan een legitiem belang van de verzoekende partij.

TWEEDE VERWEERMIDDEL : Inzake de grondwettigheid van artikel 57 WOG (verweer tegen het derde middel van de FOD Financiën).

EERSTE SUBONDERDEEL : In hoofdorde: artikel 57 WOG schendt artikel 30 van de Grondwet klaarblijkelijk niet.

TWEEDE SUBONDERDEEL : In ondergeschikte orde: : een prejudicieel arrest omtrent de bestaanbaarheid van artikel 57 WOG met artikel 30 van de Grondwet is noodzakelijk.

DERDE SUBONDERDEEL : In uiterst ondergeschikte orde: de taal van de procedure zou ook overeenkomstig de Taalwet Bestuurszaken in casu hoe dan ook het Frans moeten zijn.

DERDE VERWEERMIDDEL : Inzake het toepassingsgebied van artikel 57 WOG (verweer tegen het vierde middel van de FOD Financiën).

EERSTE SUBONDERDEEL : In hoofdorde: artikel 57 WOG is van toepassing op de Geschillenkamer.

TWEEDE SUBONDERDEEL : In ondergeschikte orde: overeenkomstig de Taalwet Bestuurszaken moet de taal van de procedure in casu het Frans zijn.

VIERDE VERWEERMIDDEL : Inzake de vaststelling van taalregels of belangenafwegingscriteria in het reglement van interne orde van de GBA (verweer tegen het vijfde middel van de FOD Financiën).

EERSTE SUBONDERDEEL : In hoofdorde: het vijfde middel is niet ontvankelijk.

TWEEDE SUBONDERDEEL : *In ondergeschikte orde: er dienen geen taalregels of belangenafwegingscriteria te worden vastgesteld in het reglement van interne orde van de GBA.*

DERDE SUBONDERDEEL : *In uiterst ondergeschikte orde: overeenkomstig de Taalwet Bestuurszaken moet de taal van de procedure in casu het Frans zijn.*

VIJFDE VERWEERMIDDEL : *Inzake de nota talenbeleid, het legaliteitsbeginsel, de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel (verweer tegen het zesde middel van de FOD Financiën).*

EERSTE SUBONDERDEEL : *Het moment van vaststelling van de proceduretaal.*

TWEEDE SUBONDERDEEL : *De belangen die door de Geschillenkamer werden afgewogen.*

ZESDE VERWEERMIDDEL : *De bestreden beslissing schendt het rechtszekerheidsbeginsel niet (verweer tegen het zevende middel van de FOD Financiën).*

IV. Juridisch kader

Belgische Grondwet :

Art. 10

Er is in de Staat geen onderscheid van standen.

De Belgen zijn gelijk voor de wet; zij alleen zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld.

De gelijkheid van vrouwen en mannen is gewaarborgd.

Art. 11

Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden.

Artikel 30 :

Het gebruik van de in België gesproken talen is vrij; het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken.

WOG :²

Artikel 4, § 3:

“Elke juridisch bindende beslissing van de Gegevensbeschermingsautoriteit wordt gedateerd, ondertekend en met redenen omkleed en vermeldt het rechtsmiddel dat tegen de beslissing kan worden ingesteld.” (eigen benadrukking)

Artikel 57 :

De Gegevensbeschermingsautoriteit hanteert de taal waarin de procedure wordt gevoerd naar gelang van de behoeften die eigen zijn aan de zaak.

Artikel 108, § 1 :

§1. De Geschillenkamer stelt de partijen in kennis van haar beslissing en van de mogelijkheid om beroep aan te tekenen binnen een termijn van dertig dagen, vanaf de kennisgeving, bij het Marktenhof.

Behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt of tenzij de Geschillenkamer bij met bijzondere redenen omklede beslissing anders beveelt is de beslissing uitvoerbaar bij voorraad, zulks niettegenstaande hoger beroep.

De beslissing tot verwijdering van gegevens overeenkomstig artikel 100, § 1, 10°, is niet uitvoerbaar bij voorraad.

Taalwet Bestuurszaken :³

Artikel 17, §1 :

§ 1. In zijn binnendiensten, in zijn betrekkingen met de diensten waaronder hij ressorteert en in zijn betrekkingen met de andere diensten van Brussel-Hoofdstad gebruikt iedere plaatselijke dienst, die in Brussel-Hoofdstad gevestigd is, zonder een beroep op vertalers te doen, het Nederlands of het Frans, volgens navolgend onderscheid:

A. Indien de zaak gelocaliseerd of localiseerbaar is:

1° uitsluitend in het Nederlandse of in het Franse taalgebied: de taal van dat gebied;

2° tegelijk in Brussel-Hoofdstad en in het Nederlandse of het Franse taalgebied: de taal van dat gebied;

3° tegelijk in het Nederlandse en in het Franse taalgebied: de taal van het gebied waar de

---

² Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, BS 10 januari 2018.

³ Wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, BS 2 augustus 1966 (hierna “**Taalwet Bestuurszaken**”).

zaak haar oorsprong vindt;

4° tegelijk in het Nederlandse en het Franse taalgebied en in Brussel-Hoofdstad, wanneer zij haar oorsprong vindt in een van de eerste twee gebieden: de taal van dat gebied;

5° tegelijk in het Nederlandse en in het Franse taalgebied en in Brussel-Hoofdstad, wanneer zij haar oorsprong vindt in deze laatste: de hierna onder B voorgeschreven taal;

6° uitsluitend in Brussel-Hoofdstad de hierna onder B voorgeschreven taal;

B. Indien de zaak niet gelocaliseerd of niet localiseerbaar is en:

1° een ambtenaar van de dienst betreft: de taal van diens toelatingsexamen of bij ontstentenis van zulk examen de taal van de groep waartoe betrokkene behoort op grond van zijn hoofdtaal;

2° door een particulier is ingediend: de door deze gebruikte taal;

3° geen van de gevallen onder 1° en 2° zich voordoet: de taal van het toelatingsexamen van de ambtenaar aan wie de zaak wordt opgedragen. Indien de ambtenaar geen toelatingsexamen heeft afgelegd, gebruikt hij zijn hoofdtaal.

Artikel 39 (eigen nadruk) :

§ 1. In hun binnendiensten en in hun betrekkingen met de gewestelijke en plaatselijke diensten uit Brussel-Hoofdstad, gedragen de centrale diensten zich naar artikel 17, § 1, met dien verstande dat de taalrol bepalend is voor het behandelen van de zaken vermeld onder A, 5° en 6°, en B, 1° en 3°, van genoemde bepaling.

§ 2. In hun betrekkingen met de plaatselijke en gewestelijke diensten uit het Nederlandse, het Franse en het Duitse taalgebied, gebruiken de centrale diensten de taal van het gebied.

[...]

§ 3. De onderrichtingen aan het personeel, zomede de formulieren en drukwerken voor de binnendienst worden in het Nederlands en in het Frans gesteld.

Artikel 41 : (eigen nadruk)

§ 1. De centrale diensten maken voor hun betrekkingen met de particulieren gebruik van die van de drie talen waarvan de betrokkenen zich hebben bediend.

§ 2. Aan de private bedrijven, die gevestigd zijn in een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlandse of uit het Franse taalgebied, wordt echter in de taal van dat gebied geantwoord.

Artikel 58 :

Zijn nietig alle administratieve handelingen en verordeningen, die naar vorm of naar inhoud, strijdig zijn met de bepalingen van deze gecoördineerde wetten.

Onverminderd de toepassing van artikel 61, § 4, lid 3, wordt de nietigheid van die handelingen en verordeningen vastgesteld op verzoek van iedere belanghebbende, hetzij, door de overheid van wie de handelingen en verordeningen uitgaan, hetzij naar gelang van het geval en de rangorde van hun respectievelijke bevoegdheden, door de toezichthoudende overheid, de hoven en rechtbanken of de Raad van State.

Wanneer aldus wordt vastgesteld dat handelingen of reglementen nietig zijn wegens hun vorm, worden zij door de overheden, waarvan zij uitgaan, vervangen door bescheiden die naar de vorm regelmatig zijn, die vervanging heeft uitwerking op de datum van het vervangen bescheid.

[...]

AVG :⁴

Preambule 143 :

(143) [...]

Onverminderd dit recht uit hoofde van artikel 263 VWEU dient iedere natuurlijke of rechtspersoon het recht te hebben om tegen een besluit van een toezichthoudende autoriteit dat ten aanzien van die persoon rechtsgevolgen heeft, voor het bevoegde nationale gerecht een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen. Een dergelijk besluit heeft meer bepaald betrekking op de uitoefening van met onderzoek, correctie en toestemming verband houdende bevoegdheden door de toezichthoudende autoriteit, of op de afwijzing van klachten. [...]

Artikel 78, eerste lid Recht om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen tegen een toezichthoudende autoriteit :

1. Onverminderd andere mogelijkheden van administratief of buitengerechtelijk beroep, heeft iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon het recht om tegen een hem betreffend juridisch bindend besluit van een toezichthoudende autoriteit een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen.

---

⁴ Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), *Pb.L.* 119, 4 mei 2016.

2. *Onverminderd andere mogelijkheden van administratief of buitengerechtelijk beroep heeft iedere betrokkene het recht om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen indien de overeenkomstig de artikelen 55 en 56 bevoegde toezichthoudende autoriteit een klacht niet behandelt of de betrokkene niet binnen drie maanden in kennis stelt van de voortgang of het resultaat van de uit hoofde van artikel 77 ingediende klacht.*

3. *Een procedure tegen een toezichthoudende autoriteit wordt ingesteld bij de gerechten van de lidstaat waar de toezichthoudende autoriteit is gevestigd.*

4. *Wanneer een procedure wordt ingesteld tegen een besluit van een toezichthoudende autoriteit waaraan een advies of een besluit van het Comité in het kader van het coherentiemechanisme is voorafgegaan, doet de toezichthoudende autoriteit dat advies of besluit aan de gerechten toekomen.*

HGrEU :⁵

Artikel 47 Recht om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen en recht op een onpartijdig gerecht:

Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen.

Rechtsbijstand wordt verleend aan degenen die niet over toereikende financiële middelen beschikken, voor zover die bijstand noodzakelijk is om de daadwerkelijke toegang tot de rechter te waarborgen.

V. Beoordeling door het Marktenhof

AANGAANDE DE RECHTSMACHT VAN HET MARKTENHOF EN DE TOELAATBAARHEID VAN DE VORDERING VAN DE FOD FINANCIEN

De GBA verzoekt het Marktenhof *in limine litis* de vorderingen van de FOD Financiën te verwerpen wegens gebrek aan rechtsmacht. De FOD FINANCIEN antwoordt op de exceptie van rechtsmacht via haar eerste middel.

---

⁵ Handvest grondrechten van de Europese Unie, *Pb.C.* 364, 18 december 2002.

EERSTE MIDDEL FOD FINANCIEN : De GBA's bewering dat Uw Hof geen rechtsmacht zou hebben om dit beroep te behandelen omdat het beroep gericht is tegen een beslissing over de taal waarin de procedure voor de Geschillenkamer gevoerd moet worden, is ongegrond. Het gaat immers om een besluitvorming die de subjectieve rechten of de rechtspositie van de partijen beïnvloedt of raakt en is dus een beslissing in de zin van artikel 108, §1 WOG. Deze uitlegging van het begrip "beslissing" in artikel 108, §1 WOG is geen schending van het Unierechtelijk doeltreffendheidsbeginsel en gelijkwaardigheidsbeginsel.

Samenvatting middel 1 FOD FINANCIEN

Het begrip 'beslissing' in artikel 108 WOG moet ruim worden uitgelegd. De beslissing waarin een partij wordt verplicht om zich in haar conclusies en pleidooien van een andere taal te bedienen dan die waarvan zij zich volgens de (Grond)wet mag/moet bedienen, is *ipso facto* een beslissing of besluitvorming die de subjectieve rechten van die partij beïnvloedt of raakt (en betreft een administratieve rechtshandeling). Waar de GBA het Marktenhof een schending van het Unierechtelijk doeltreffendheidsbeginsel verwijt door een beslissing over de proceduretaal als een beslissing in de zin van artikel 108 WOG te beschouwen, kan zij niet gevolgd worden gezien onder meer haar eigen verdragen. Ook waar de GBA het Marktenhof verwijt een uitlegging van artikel 108 WOG te hanteren in strijd met het Unierechtelijk gelijkwaardigheidsbeginsel, en de rechtsmacht en rechtspleging zou moeten worden gehanteerd zoals geldend voor de Raad van State, redeneert zij onjuist. In elk geval verwijst de Bestreden Beslissing zelf naar een beroepsmogelijkheid bij het Marktenhof.

Samenvatting standpunt GBA inzake de door haar opgeworpen exceptie van rechtsmacht

In het licht van de Unierechtelijke beginselen van doeltreffendheid en gelijkwaardigheid, dient het Marktenhof ten gronde vast te stellen dat zijn rechtsmacht zich niet uitstrekt tot de onmiddellijke behandeling van een beroep dat louter wordt ingesteld tegen een voorbereidende beslissing van de Geschillenkamer die geen uitspraak doet over de grond van de klacht. Overeenkomstig artikel 108 WOG voorziet de wetgever enkel dat de beslissingen van de Geschillenkamer die een administratieve rechtshandeling vormen, kunnen worden aangevochten voor het Marktenhof. Er is geen reden om de rechtmatigheid van een beleidskeuze van de wetgever principieel in twijfel te trekken. Andere, voorbereidende, beslissingen van de Geschillenkamer die de partijen weliswaar raken maar niet doelbewust rechtsgevolgen creëren, kunnen immers nog steeds samen met de administratieve rechtshandeling, de relevante eindbeslissing, worden aangevochten.

Beoordeling door het Marktenhof

Het Marktenhof is overeenkomstig artikel 4, § 3, *juncto* artikel 108 WOG bevoegd om de beroepen te behandelen ingesteld tegen 'juridisch bindende beslissingen' van de Geschillenkamer van de GBA.

Het begrip ‘beslissing’ conform artikel 108 WOG wordt door de wetgever niet nader gedefinieerd. Het Marktenhof heeft in dat opzicht reeds beslist dat het begrip ‘beslissing’ ruim dient te worden uitgelegd zodat het eender welke besluitvorming van de Geschillenkamer omvat, ongeacht of de Geschillenkamer aan deze besluitvorming zelf de kwalificatie van een ‘beslissing’ in haar eigen interpretatie heeft willen geven, dan wel of het gaat om een feitelijke besluitvorming.

Elke wijze van besluitvorming van de Geschillenkamer waardoor de rechtspositie van een persoon (rechtspersoon of fysieke persoon) kan worden beïnvloed, is beroepbaar voor het Marktenhof. Het Marktenhof heeft immers toetsingsbevoegdheid inzake elke betwisting / beslissing die niet een loutere maatregel van inwendige aard inhoudt en dit ongeacht of het een voorlopige, dan wel eindbeslissing van de Geschillenkamer betreft. Een beslissing waarin de Geschillenkamer beslist van welke taal de partijen zich in hun conclusies en pleidooien mogen bedienen en van welke taal de Geschillenkamer zich zelf zal bedienen om het geschil te beoordelen, is ontegensprekelijk een beslissing die binnen deze uitlegging valt. Het is een beslissing die de subjectieve rechten van de partijen in die procedure beïnvloedt of raakt en die hun rechtspositie kan beïnvloeden.

Overeenkomstig artikel 108 WOG voorziet de wetgever dat *beslissingen* van de Geschillenkamer kunnen worden aangevochten voor het Marktenhof. In weerwil van de stelling ingenomen door de GBA terzake heeft de wetgever hieraan niet de woorden “*die een administratieve rechtshandeling vormen*” toegevoegd. Uit het voorgaande volgt dat een beslissing van de Geschillenkamer ter voorbereiding van de administratieve eindbeslissing onmiddellijk kan worden aangevochten met een vernietigingsberoep voor het Marktenhof indien die beslissing de subjectieve rechten van de partijen in die procedure beïnvloedt of raakt en die hun rechtspositie kan beïnvloeden. Dit is niet het geval voor de loutere vaststelling van een procedurele kalender en wel het geval voor een beslissing inzake (de wijziging van) een proceduretaal. Er is geen ernstige betwisting over het feit dat deze laatste wel degelijk een juridisch bindende beslissing van de geschillenkamer uitmaakt en de wetgever (WOG) hanteert geen andere parameter voor de beroepbaarheid ervan voor het Marktenhof.

Ten onrechte stelt de GBA dat de behandeling van een klacht uiterst moeilijk zou worden (en dus daarom niet in overeenstemming zou zijn met het doeltreffendheidsbeginsel) indien elke voorbereidende beslissing (desgevallend meermaals) kan worden aangevochten voor het Marktenhof. Zoals reeds eerder gesteld kan niet elke voorbereidende beslissing aangevochten worden (zie hierboven). De GBA stelt overigens zelf dat “*het doeltreffendheidsbeginsel vereist dat de procedureregels die de lidstaten vaststellen “voldoende nauwkeurig, duidelijk en voorzienbaar zijn om de justitiabelen in staat te stellen hun rechten nauwkeurig te kennen*”.⁶ Dit geldt dan uiteraard ook voor de proceduretaalregels en juist daar lijkt het probleem in onderhavige zaak zich te stellen. De exceptie inzake rechtsmacht zoals geformuleerd door de GBA gaat in tegen de rechten van verdediging van de vermeend inbreukmakende partij en dus ook tegen diens recht op een doeltreffende voorziening in rechte. Ten overvloede wijst het Marktenhof erop dat alle

---

⁶ Zij verwijst daarbij naar HvJ 8 maart 2017, C-14/16, *Euro Park Service*, EU:C:2017:177, § 40, en HvJ 30 september 2020, C-233/19, *OCMW van Luik*, EU:C:2020:757, § 50.

voorzieningen tegen de GBA behandeld worden zoals in kortgeding en derhalve een korte doorlooptijd kennen. De GBA toont dan ook niet aan waarin het doeltreffendheidsbeginsel of de toepassing ervan door het Marktenhof problematisch zou zijn.

Evenzeer ten onrechte stelt de GBA dat de uitlegging door het Marktenhof van artikel 108 WOG het Unierechtelijk gelijkwaardigheidsbeginsel zou schenden. De GBA beweert daarbij dat dit beginsel het hof zou verplichten om de rechtsmacht en rechtspleging te hanteren die gelden voor de Raad van State omdat het in beide gevallen om een objectief contentieux gaat. Dit is echter onjuist :

- De GBA gaat er hier aan voorbij dat het Marktenhof en de Raad van State totaal verschillende instanties zijn. Het Marktenhof behoort immers tot de rechterlijke orde, de Raad van State niet. Het Marktenhof heeft ook – op grond van de verschillende wetgevingen die exclusieve bevoegdheden verlenen aan het Marktenhof - een andere en ruimere rechtsmacht dan de Raad van State, zoals het zelf reeds terecht oordeelde : *“De rechtsmacht van het Marktenhof is ruimer dan die van de Raad van State. De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan immers (artikel 4 van de gecoördineerde wetten) bij wijze van arrest uitspraak doen over de beroepen tot nietigverklaring wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, ingesteld tegen de akten en reglementen. De rechtsmacht van het Marktenhof is niet beperkt tot één van deze drie domeinen.”*⁷. Zowel organiek-institutioneel als qua rechtsmacht en rechtspleging is er van enige gelijkwaardigheid of vergelijkbaarheid tussen het Marktenhof en de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dus geen sprake.

Op geen enkele wijze is het Marktenhof op grond van het Unierechtelijk gelijkwaardigheidsbeginsel verplicht om artikel 108 WOG uit te leggen conform de uitlegging die de Raad van State geeft aan de wetsbepalingen die zijn rechtsmacht regelen.

- Ook de GBA’s verwijzing naar artikel IV.90, §1 WER is niet relevant. In deze procedure is die bepaling immers niet van toepassing. De rechtsmacht van het Marktenhof in deze procedure wordt enkel geregeld in artikel 108 WOG.

De exceptie van gebrek aan rechtsmacht zoals geformuleerd door de GBA is ongegrond.

Eerste (verweer)middel van de GBA: het beroep is niet ontvankelijk bij gebrek aan een legitiem belang van de verzoekende partij. De FOD FINANCIEN antwoordt op dit middel van de GBA via haar tweede middel.

TWEEDE MIDDEL FOD FINANCIEN : De GBA’s bewering dat het beroep niet ontvankelijk zou zijn bij gebrek aan legitiem belang van de FOD Financiën, is ongegrond. De FOD Financiën beweert immers houder te zijn van het subjectief recht om zich in haar conclusies en pleidooien in de procedure voor de Geschillenkamer te bedienen van het Nederlands en dat de Geschillenkamer een beslissing in het Nederlands neemt. Het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht

---

⁷ Brussel, Marktenhof, 28 oktober 2020, 3030/AR/147, p. 15.

dat een partij aanvoert, houdt geen verband met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering. In elk geval moet de FOD Financiën sowieso geen belangenschade aantonen, aangezien zij de vernietiging van de bestreden beslissing vordert op grond van artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken. Dit artikel is immers van openbare orde, de nietigheid is dus absoluut en de rechter is verplicht om de nietigheid desnoods ambtshalve in te roepen, zelfs als er geen belangenschade is.

Samenvatting middel FOD FINANCIEN

De procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht heeft, ook al wordt dat recht betwist, het vereiste belang opdat haar vordering ontvankelijk verklaard kan worden. Het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert, houdt geen verband met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering. Bovendien is artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken van openbare orde, waardoor de rechter verplicht is om de nietigheid van de akte uit te spreken, zelfs als er geen belangenschade is.

FOD FINANCIEN beschikt over een belang gezien men plots intern een andere, Franstalige dossierbeheerder moet aanstellen, de voorgaande openbare aanbestedingsprocedure voor Nederlandstalige advocaten voor niets geweest zou zijn en men andere, Franstalige advocaten zou moeten aanstellen, wat tot gevolg zou hebben dat de reeds aan die Nederlandstalige advocaten gependeerde kosten nutteloos zouden zijn.

Samenvatting standpunt GBA

Volgens de GBA beschikt de verzoekende partij niet over het door artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek vereiste belang, dat steeds volgens de GBA zowel daadwerkelijk als legitiem moet zijn. FOD FINANCIEN had immers het dossier intern nooit in het Nederlands mogen opvolgen. In de 'binnendiensten' dienen centrale diensten immers de taal te gebruiken van het taalgebied waar de zaak gelokaliseerd of lokaliseerbaar is. Het maakt daarbij niet uit welke taal door de klager of de GBA werd gehanteerd. Hoe dan ook moeten centrale diensten zich conform artikel 41, § 1 Taalwet Bestuurszaken altijd organiseren op een wijze die hen toelaat om in de drie landstalen te communiceren.

In zoverre het Hof het beroep ontvankelijk zou verklaren gezien FOD FINANCIEN geen belang moet aantonen daar zij de vernietiging van een rechtsregel van openbare orde vordert, zouden uiteraard enkel de middelen ontvankelijk zijn die de schending van de Taalwet Bestuurszaken aanvoeren (met name het derde en het vierde middel van de FOD FINANCIEN).

Beoordeling door het Marktenhof

Het belang in de zin van artikel 17 Ger.W. betekent élk materieel of moreel voordeel dat een partij op het ogenblik van de rechtsingang mag verwachten en waardoor haar huidige rechtstoestand gewijzigd en verbeterd kan worden; het geringste belang volstaat.⁸ Proberen te vermijden dat reeds gedane inspanningen en gemaakte kosten nutteloos worden zoals de FOD FINANCIEN aanvoert⁹, is wel degelijk een materieel voordeel, hoe groot of gering dat voordeel ook moge zijn.

Het belang als ontvankelijkheidsvoorwaarde heeft betrekking op het belang dat de verzoeker heeft bij het voeren van een geding en het verkrijgen van een rechterlijke uitspraak van een bepaalde aard. Het belang van art. 17 Ger.W. wijst met andere woorden op het nut van de procedure en de rechterlijke beslissing op zich. Het antwoord op de vraag naar het procesrechtelijk belang is meestal eenduidig. Het voeren van een proces is effectief of niet. Het materieelrechtelijk belang daarentegen is een gradueel concept en vereist een verregaander, inhoudelijk onderzoek naar de positie van de verzoeker. Voor de gewone rechter wordt voor de ontvankelijkheid in principe enkel rekening gehouden met het procesrechtelijk belang. Het materieelrechtelijk belang is op enkele uitzonderingen na, irrelevant. Voor deze rechter speelt het namelijk geen rol welke de concrete consequenties zijn van een subjectief recht en het herstel ervan voor de drager van dat recht. Wanneer iemand in zijn subjectieve rechten geschonden is, moet deze toegang krijgen tot de gewone rechter, ongeacht de concrete, inhoudelijke betekenis van het geschonden recht en het herstel hiervan (art. 144 en 145 G.W.).

Vervolgens oordelen dat de eis onontvankelijk is wegens een vermeend 'illegitiem belang' zoals de GBA aanvoert, is zeggen dat de toepassing van die rechtsregel in hoofde van de verzoeker een onrechtmatige situatie zou creëren. Dit laatste vergt evenwel een onderzoek naar de rechtssituatie van de verzoeker en dus naar de grond van de zaak. De beoordeling van de legitimiteit van het belang impliceert steeds een oordeel ten gronde en maakt daarom geen deel uit van het onderzoek naar de ontvankelijkheid.

De notie van het 'rechtmatig' of 'legitiem' belang zoals aangevoerd door de GBA heeft dus geen betekenis als voorwaarde voor de ontvankelijkheid. Voor het instellen van een rechtsvordering voor het Marktenhof vereist artikel 108 WOG immers geen specifiek belang.

Ten overvloede stelt de FOD FINANCIEN terecht dat zij in het kader van haar derde (en vierde) middel de vernietiging van de bestreden beslissing vordert op grond van artikel 58 Wet Taalgebruik

---

⁸ J. LAENENS, D. SCHEERS, P. THIRIAR, S. RUTTEN en B. VANLERBERGHE, *Handboek Gerechdelijk Recht*, Antwerpen, Intersentia, 2016, p. 83, nr. 147.

⁹ De FOD FINANCIEN stelt : "Als de FOD Financiën plots intern een andere, Franstalige dossierbeheerder zou moeten aanstellen en haar openbare aanbestedingsprocedure voor Nederlandstalige advocaten voor niets geweest zou zijn en zij andere, Franstalige advocaten zou moeten aanstellen, wat tot gevolg zou hebben dat de reeds aan die Nederlandstalige advocaten gependeerde kosten (bestuderen van het dossier, overleg tussen advocaten en cliënt, enz.) nutteloos zouden zijn, dan heeft de FOD Financiën wel degelijk een belang om dat te vermijden."

Bestuurszaken, dat bepaalt : “Zijn nietig alle administratieve handelingen en verordeningen, die naar vorm of naar inhoud, strijdig zijn met de bepalingen van deze gecoördineerde wetten” en dat dit artikel van openbare orde¹⁰ is. Het betreft een absolute nietigheid die de rechter desnoods ambtshalve moet invoeren¹¹.

Het eerste middel van de GBA is *ongegrond*. Het beroep is ontvankelijk.

AANGAANDE DE GROND VAN DE ZAAK

DERDE MIDDEL FOD FINANCIEN : Artikel 57 WOG kan voor de Geschillenkamer geen wettige basis zijn om een proceduretaal te bepalen of te wijzigen. Artikel 57 WOG is immers een ongrondwettelijke wetsbepaling want ze is in strijd met artikel 30 Gw. Artikel 57 WOG delegeert het regelen van het taalgebruik van de GBA immers aan de GBA, terwijl artikel 30 Gw. de wetgever verbiedt om het bepalen van regels over het taalgebruik te delegeren aan een administratieve overheid. Het taalgebruik in procedures voor de Geschillenkamer wordt dan ook niet geregeld door artikel 57 WOG maar door de Wet Taalgebruik Bestuurszaken. Wanneer een partij met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, en a fortiori wanneer zij haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft, betekent dit dat zij overeenkomstig artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken het Nederlands als proceduretaal aanvaardt. Wanneer een klager meent dat hij het Nederlands niet machtig is, moet hij zijn klacht maar niet in het Nederlands indienen. Aangezien de klaagster haar klacht bij de GBA in het Nederlands ingediend heeft en met de GBA in het Nederlands gecorrespondeerd heeft, heeft zij het Nederlands als proceduretaal aanvaard. Aangezien de bestreden beslissing tot wijziging van de proceduretaal van het Nederlands naar het Frans artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken schendt, moet zij overeenkomstig artikel 58 Wet Taalgebruik Bestuurszaken vernietigd worden. Zij moet ook vernietigd worden wegens schending van de materiële motiveringsplicht, aangezien de motivering dat de Geschillenkamer de proceduretaal zou kunnen bepalen op grond van artikel 57 WOG aan de hand van een belangenafweging en dat de GBA niet onderworpen zou zijn aan artikel 41, §1 Wet Taalgebruik Bestuurszaken, onjuist en dus ondeugdelijk is. Tevens moet de GBA bevolen worden om de procedure voort te zetten met het Nederlands als proceduretaal. Aangezien de vraag naar de verenigbaarheid van artikel 57 WOG met artikel 30 Gw. door het Grondwettelijk Hof beslecht moet worden, verzoekt de FOD Financiën om hieromtrent aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen.

Tweede verweermiddel GBA.

---

¹⁰ Cass. 19 mei 2016, AR C.13.0256.N, overw. 9.

¹¹ RvS (12e kamer) 18 november 2014, nr. 229.192 ; RvS (voorz. 12e k.) 5 februari 2015, nr. 230.117, overw. 17 ; T. DE PELSMACKER, L. DERIDDER, F. JUDO, J. PROOT en F. VANDENDRIESSCHE, *Taalgebruik in bestuurszaken*, Brugge, Die Keure, 2004, p. 240, nr. 824.

Samenvatting middel FOD FINANCIEN

Artikel 57 WOG schendt artikel 30 Gw. Het taalgebruik kan enkel door de ‘wet’ geregeld worden. Het is in elk geval uitgesloten dat de wetgever een beslissing over een aspect van de taalregelgeving zou overlaten aan administratieve overheden, hetgeen artikel 57 WOG net doet en zodoende de GBA toelaat om volledig discretionair te bepalen wat de *behoeften eigen aan de zaak* zijn. Bijgevolg kan het taalgebruik in procedures voor de Geschillenkamer ook niet geregeld worden in een *nota talenbeleid* van de Geschillenkamer. De wetgever moet zelf voldoende nauwkeurige, duidelijke en voorzienbare regels opstellen over in welke taal een bepaalde individuele zaak voor een bepaalde administratieve overheid gevoerd moet worden.

Het verweer van de GBA waarbij er wordt verwezen naar de wet taalgebruik gerechtszaken is niet pertinent gezien het thans de regeling van het taalgebruik in bestuurszaken betreft en de vraag naar het verbod van delegatie aan een administratieve overheid.

Waar de Bestreden Beslissing redeneert dat FOD FINANCIEN in de procedure voor de Geschillenkamer artikel 41, §1 Taalwet Bestuurszaken zou moeten naleven, slaat het de bal mis gezien de relatie tussen FOD FINANCIEN en klaagster in dat geval geen *betrekking met particulieren* betreft. Het taalgebruik in procedures voor de GESCHILLENKAMER wordt geregeld door artikel 41 Taalwet Bestuurszaken, hetgeen geldt voor federale gecentraliseerde openbare diensten voor zover zij inzake taalgebruik niet beheerst worden door een andere wet. Gezien artikel 41, §1 Taalwet Bestuurszaken wordt geschonden, is de Bestreden Beslissing absoluut nietig. Wanneer een partij met de GBA in het Nederlands correspondeert en de klacht bij de GBA in het Nederlands werd ingediend, aanvaardde zij het Nederlands als proceduretaal. Wanneer men nadien plots een taalwijziging vraagt, heeft dit verzoek geen wettelijke basis en is het laattijdig en zelfs dilatoir. Gezien de vraag naar de verenigbaarheid van artikel 57 WOG met artikel 30 Gw. moet hieromtrent een prejudiciële vraag worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof.

Samenvatting standpunt GBA

In hoofdorde, schendt artikel 57 WOG klaarblijkelijk artikel 30 Gw. niet. Dat de wetgever aan de overige machten niet mag toelaten om het gebruik van een bepaalde taal reglementair op te leggen, sluit niet uit dat aan leden van de uitvoerende of rechterlijke macht uitdrukkelijk kan worden toegestaan in individuele zaken een discretionaire taalkeuze te maken op basis van wettelijke criteria, hetgeen het geval is m.b.t. artikel 57 WOG. De nota talenbeleid werd opgesteld om de Geschillenkamer een handvat te bieden om haar discretionaire bevoegdheid in individuele dossiers steeds op een zorgvuldige en consistente wijze te gebruiken en op grond van een afdoende motivering steeds tot een taalkeuze te komen die rekening houdt met de behoeften die eigen zijn aan de zaak in kwestie.

In ondergeschikte orde, is een prejudicieel arrest van het Grondwettelijk Hof omtrent de verenigbaarheid van artikel 57 WOG en 30 Gw. noodzakelijk. Hierbij dient te worden gewezen op het lex specialis-karakter van artikel 57 WOG, hetgeen in essentie louter een bevestiging betreft van artikel 30 Gw, het beginsel van taalvrijheid. Het was de bedoeling van de wetgever om via artikel 57 WOG te verzekeren dat de GBA niet in het strakke keurslijf van de Taalwet Bestuurszaken zou zitten.

In uiterst ondergeschikte orde, had de proceduretaal volgens de Taalwet Bestuurszaken hoe dan ook het Frans moeten zijn. Het taalgebruik tussen centrale diensten in de zin van hoofdstuk V Taalwet Bestuurszaken, zoals de FOD FINANCIEN en de GBA, wordt niet geregeld in de Taalwet Bestuurszaken. Zij kunnen, in de hypothese dat artikel 57 WOG ongrondwettig is, *quod non*, overeenkomstig artikel 30 Gw. derhalve elk een taal naar keuze gebruiken. De Bestreden Beslissing stelt vast dat het niet mogelijk is om de Taalwet Bestuurszaken toe te passen gezien die noopt tot de keuze van één proceduretaal in een verhouding tussen drie 'partijen'. In ieder geval had de taal tussen de GBA en klagster evenals tussen FOD FINANCIEN en klagster het Frans geweest, en deze tussen de GBA en FOD FINANCIEN vrij, maar *de facto* ook het Frans.

Beoordeling door het Marktenhof

Is Artikel 57 WOG ongrondwettelijk (in strijd met artikel 30 Grondwet) ?

Artikel 57 WOG bepaalt : *“De Gegevensbeschermingsautoriteit hanteert de taal waarin de procedure wordt gevoerd naar gelang van de behoeften die eigen zijn aan de zaak.”*

Dit artikel kan volgens de FOD FINANCIEN voor de Geschillenkamer geen geldige basis zijn om een proceduretaal te bepalen of te wijzigen, en *in casu* om de proceduretaal voor de Geschillenkamer plots en zonder inspraakmogelijkheid te wijzigen van het Nederlands naar het Frans.

Het Marktenhof citeert artikel 30 van de Grondwet dat bepaalt dat het taalgebruik enkel door de “wet” geregeld kan worden : *“Het gebruik van de in België gesproken talen is vrij; het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken.”* Enkel de wetgever zelf kan dus het taalgebruik van administratieve overheden regelen. In beginsel komt het zelfs niet aan de Koning of de regering toe om het taalgebruik te regelen. De wetgever kan de Koning ook niet machtigen om dat te doen. Enkel voor zover de wet zelf de essentiële elementen regelt, komt aan de Koning of de regering een beperkte uitvoeringsbevoegdheid toe. Ook louter bijkomstige aangelegenheden kunnen aan de Koning gedelegeerd worden. De ruimte voor delegatie aan de Koning is dus beperkt :

“2. ... regeling door de wet

15. De bevoegdheid om het taalgebruik te regelen is in artikel 30 GW aan de wetgever voorbehouden. [...] In beginsel komt het dan ook niet aan de Koning of een regering toe om het taalgebruik te regelen. De wetgever kan de Koning ook niet machtigen dat te doen. Hij mag Hem evenmin machtigen om van de bestaande taalwetgeving af te wijken. De ruimte voor

*delegatie is dus beperkt. [...] Voor zover de wet of het decreet zelf de essentiële elementen regelt, komt aan de Koning of de regering een beperkte uitvoeringsbevoegdheid toe. Louter bijkomstige aangelegenheden kunnen ook aan de Koning gedelegeerd worden. Ook is het mogelijk dat de wet- of decreetgever de hem voorbehouden bevoegdheid aan de Koning of de regering delegeert, op voorwaarde dat de besluiten aan een spoedige bekrachtiging bij wet of decreet worden onderworpen. Uitgesloten is wel dat een minister van een machtiging aan de Koning of de regering gebruik maakt om het taalgebruik te regelen, of dat de wet- of decreetgever een aspect van de taalregelgeving overlaat aan provincieraden, gemeenteraden of andere administratieve overheden.*¹²

Een aspect van de taalregelgeving overlaten aan een administratieve overheid is echter net wat artikel 57 WOG volgens de FOD FINANCIEN doet.

De GBA stelt dat, in tegenstelling tot wat Verzoekster laat uitschijnen, artikel 57 WOG de Geschillenkamer enkel toelaat om in *individuele* dossiers en rekening houdend met een *wettelijk criterium*, met name “naar gelang van de behoeften die eigen zijn aan de zaak”, één proceduretaal te kiezen. Die bepaling staat niet toe dat de GBA inzake de proceduretaal regelgevend, *i.e.* verordenend, optreedt. Artikel 57 WOG schendt derhalve steeds volgens de GBA niet de legaliteitsvereiste vervat in artikel 30 van de Grondwet.

Het Marktenhof overweegt dat, in de regel, de proceduretaal (en de wijziging ervan) zou moeten vastgelegd worden aan de hand van objectieve wettelijke criteria. Wettelijke normen kunnen duidelijke criteria aangeven als een waarborg tegen willekeur. Voorts dient het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel gerespecteerd te worden bij het ontwerpen en het implementeren van een kader over proceduretaalgebruik.

Op basis van de voorbereidende werken¹³ met betrekking tot artikel 57 WOG dient volgens de GBA echter te worden gesteld dat de wetgever in **een flexibel regime** heeft willen voorzien ‘gelet op de specifieke eigenheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, die wat dit betreft, wordt vergeleken met de Mededingingsautoriteit.

Voor de Mededingingsautoriteit zijn er echter specifieke wettelijke regels inzake de proceduretaal en de wijziging ervan vastgelegd in het WER (artikel IV.92 WER). Bovendien betwist de Mededingingsautoriteit niet dat voor het overige de Taalwet Bestuurszaken op haar van toepassing is. De GBA stelt daarentegen uitdrukkelijk in haar laatste syntheseconclusies (randnummer 49) in onderhavig dossier: “Het taalgebruik in procedures voor de Geschillenkamer wordt geregeld door artikel 57 WOG. Overeenkomstig artikel 1, § 1, 1°, van de Taalwet Bestuurszaken is die wet enkel van

¹² J. VELAERS, *De Grondwet. Een artikelsgewijze commentaar, Deel I. Het federale België, het grondgebied, de grondrechten*, Die Keure, 2019, p. 621, nr. 15.

¹³ M.v.T. bij het ontwerp ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, *Parl. St. Kamer 2016-2017*, nr. 54 2648/1, 39.

toepassing op overheidsdiensten “voor zover zij inzake taalgebruik niet beheerst worden door een andere wet”. De Taalwet Bestuurszaken is in casu dus niet van toepassing.”

In casu stelt zich het specifieke probleem dat een klaagster een klacht indient in het Nederlands en dat de Geschillenkamer nadat de vermeend inbreukmakende partij in de procedure werd betrokken, de proceduretaal op verzoek van diezelfde klaagster wijzigt naar het Frans, zich daarbij - samengevat - beroepend op een belangafweging in het voordeel van de klaagster en de behoeften van de zaak.

Op dit ogenblik bestaat er - daarover is er geen ernstige betwisting tussen partijen - geen wettelijke regeling inzake de GBA / Geschillenkamer, wie de taalwijziging kan vragen, op welk ogenblik en welk orgaan hierover beslist.

De GBA heeft de wetgever overigens zelf gevraagd om hiervoor bij de toekomstige wetswijziging een oplossing te voorzien : GBA “advies inzake een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit” (AH-2022-0020), gepubliceerd op 25 februari 2022.

Het Marktenhof stelt zich derhalve de vraag of de Grondwet toelaat dat een aspect van de taalregelgeving wordt overgelaten aan een administratieve overheid, zoals de Geschillenkamer er één is. Artikel 57 WOG bepaalt immers dat de GBA zelf kan beslissen in welke taal een procedure voor de Geschillenkamer gevoerd wordt naar gelang van de behoeften die eigen zijn aan de zaak. Het laat aan de GBA toe om discretionair te bepalen wat “*de behoeften eigen aan de zaak*” zijn. Het bepaalt niet welke behoeften de GBA in rekening moet of mag brengen, noch hoe de GBA die behoeften moet bepalen en hoe ze verscheidene behoeften ten opzichte van elkaar moet afwegen. De vraag is of een zo ruime delegatie van een uitvoeringsmogelijkheid inzake een aspect van taalregelgeving aan een administratieve overheid in overeenstemming is met de Grondwet en in het bijzonder de artikelen 10, 11 en 30 ervan.

Naar Belgisch recht komt het niet aan de hoven en rechtbanken (en ook niet aan het bestuur) toe om de wet te toetsen aan de Grondwet en om een ongrondwettige wet buiten toepassing te laten.¹⁴ In ons rechtsstelsel kan enkel het Grondwettelijk Hof de ongrondwettigheid van een wetskrachtige norm vaststellen en daaraan de nodige gevolgen te verbinden.

Aangezien de voormelde vraag naar de verenigbaarheid van artikel 57 WOG met de artikelen 10, 11 en 30 Grondwet door het Grondwettelijk Hof beslecht moet worden, beslist het Marktenhof om hieromtrent aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen.

---

¹⁴ Zie o.a. het arrest-*Waleffe* van het Hof van Cassatie, waarin het Hof oordeelde dat de rechter moet uitgaan van de veronderstelling dat de wetgever niet de bedoeling kan hebben gehad de Grondwet te schenden : Cass. 20 april 1950, Arr. Cass. 1950, 517.

Overeenkomstig artikel 26, §1, 3° en §2, eerste lid Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het Marktenhof er immers toe gehouden om over deze verenigbaarheid een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen. De in artikel 26, §2, tweede en derde lid Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bepaalde uitzonderingsgronden zijn hier niet van toepassing.

Formulering van de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Ook omtrent de formulering van de vraag zijn de partijen het niet eens.

De FOD Financien stelt voor de volgende vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof :

“Schendt artikel 57 van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit artikel 30 van de Grondwet, in zoverre het het bepalen van het taalgebruik in procedures voor de Gegevensbeschermingsautoriteit (zoals het bepalen van de behoeften die eigen zijn aan een zaak, welke behoeften in rekening gebracht worden, volgens welke criteria behoeften ten opzichte van elkaar afgewogen worden, het bepalen van een beleid over taalgebruik, enz.) overlaat aan de Gegevensbeschermingsautoriteit zelf?”

De GBA is in hoofdorde van oordeel dat artikel 57 WOG artikel 30 van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt. In ondergeschikte orde, is het volgens de GBA van belang om de invulling die wordt gegeven aan artikel 57 WOG te concretiseren, zowel wat de verhouding van deze bepaling tot de Taalwet Bestuurszaken als wat de discretionaire ruimte van de Geschillenkamer betreft. Zij stelt derhalve voor om de volgende prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof :

“Schendt artikel 57 van de Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit artikel 30 van de Grondwet, in de interpretatie dat deze wetsbepaling afwijkt van de wetten van 18 juli 1966 ‘op het gebruik van de talen in bestuurszaken’ en de Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit toelaat om in individuele dossiers discretionair het gebruik van één taal op te leggen voor de procedure, in zoverre daarbij rekening wordt gehouden met de behoeften die eigen zijn aan de zaak, met inbegrip van de rechten van verdediging?”

Het Marktenhof overweegt dat in de door de GBA geformuleerde vraagstelling het onbeantwoord blijft of de wetgever het aan de GBA mag overlaten om zelf discretionair die behoeften te bepalen, om zelf te bepalen welke behoeften in rekening gebracht kunnen worden, om zelf te bepalen volgens welke criteria behoeften ten opzichte van elkaar afgewogen worden, of de GBA daaromtrent een niet-bindend “taalbeleid” mag aannemen, enzovoort.

Ook zijn in de door de GBA voorgestelde formulering de woorden “met inbegrip van de rechten van verdediging” niet relevant.

Het Marktenhof is van mening dat ook geen afbreuk mag worden gedaan aan het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod (artikelen 10 en 11 van de Grondwet) en betreft deze bepalingen derhalve ook in de vraagstelling (omdat de hiervoor aangehaalde voorbereidende werken op de WOG een vergelijking maken tussen de Mededingingsautoriteit en de GBA inzake de regeling van de proceduretaal).

Er bestaat grond om het Grondwettelijk Hof de in het dictum vermelde vragen te stellen.

**OM DEZE REDENEN,
HET MARKTENHOF,**

Het hof beslist bij arrest op tegenspraak.

De rechtspleging verliep in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

Verklaart het beroep ontvankelijk ;

Houdt voor wat betreft de beslissing aangaande de grond van de zaak elke verdere beslissing aan tot het Grondwettelijk Hof uitspraak zal gedaan hebben over de volgende prejudiciële vragen :

1. *“Is artikel 57 van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit bestaanbaar met artikel 30 van de Grondwet, in zoverre het het bepalen van het taalgebruik in procedures voor de Gegevensbeschermingsautoriteit (zoals het bepalen van de behoeften die eigen zijn aan een zaak, welke behoeften in rekening gebracht worden, volgens welke criteria behoeften ten opzichte van elkaar afgewogen worden, het bepalen van een beleid over taalgebruik, enzovoort) overlaat aan de Gegevensbeschermingsautoriteit zelf ?”*
2. *Is artikel 57 van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit bestaanbaar met de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet, doordat zij een verschil in behandeling in het leven roept tussen enerzijds personen betrokken in een administratieve procedure voor de Gegevensbeschermingsautoriteit, die sancties - waaronder administratieve boetes - kan opleggen en de proceduretaal discretionair kan bepalen en wijzigen op grond van hogervermelde bepaling en anderzijds personen betrokken in een administratieve procedure voor de Mededingingsautoriteit, die sancties - waaronder administratieve boetes - kan opleggen maar waarbij specifieke wettelijke regels inzake de proceduretaal en de wijziging ervan werden vastgelegd in artikel IV.92 WER en in de Taalwet Bestuurszaken?*

Schorst derhalve de behandeling van de zaak en zendt de zaak naar de rol in afwachting van het antwoorden op deze prejudiciële vragen.

Behoudt de uitspraak over de kosten voor.

Dit arrest werd gewezen in openbare burgerlijke terechtzitting van de 19^e kamer A van het hof van beroep te Brussel op 8 november 2023.

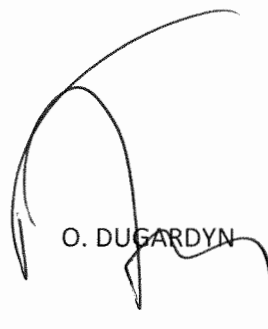
Waar aanwezig waren :

A-M. WITTERS
C. VERBRUGGEN
O. DUGARDYN
S. DE COOMAN

Raadsheer dd. Voorzitter,
Raadsheer,
Plaatsvervangend raadsheer,
Griffier,

S. DE COOMAN

O. DUGARDYN

C. VERBRUGGEN

A-M. WITTERS

